
Εξεταστική επιτροπή για τη διερεύνηση καταγγελλόμενων παραβιάσεων και περιπτώσεων κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ σε σχέση με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη φοροαποφυγή και τη φοροδιαφυγή

2017/2013(INI)

28.6.2017

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με την έρευνα για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη φοροαποφυγή και τη φοροδιαφυγή
(2017/2013(INI))

Εξεταστική επιτροπή για τη διερεύνηση καταγγελλόμενων παραβιάσεων και περιπτώσεων κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ σε σχέση με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη φοροαποφυγή και τη φοροδιαφυγή

Εισηγητές: Jeppe Kofod, Petr Ježek

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ	3
----------------------------	---

ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

σχετικά με την έρευνα για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη φοροαποφυγή και τη φοροδιαφυγή

Η εξεταστική επιτροπή για τη διερεύνηση περιπτώσεων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 226 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),
- έχοντας υπόψη την απόφαση 95/167/EK, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 19ης Απριλίου 1995, περί των λεπτομερών διατάξεων άσκησης του δικαιώματος εξέτασης των πραγμάτων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο¹,
- έχοντας υπόψη την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 8ης Ιουνίου 2016 σχετικά με τη σύσταση, τον καθορισμό αρμοδιοτήτων, την αριθμητική σύνθεση και τη διάρκεια θητείας της εξεταστικής επιτροπής για τη διερεύνηση καταγγελλόμενων παραβιάσεων και περιπτώσεων κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας σε σχέση με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη φοροαποφυγή και τη φοροδιαφυγή²,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας³,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2006/70/EK της Επιτροπής, της 1ης Αυγούστου 2006, για τη θέσπιση μέτρων εφαρμογής της οδηγίας 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον ορισμό του πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου και τα τεχνικά κριτήρια για την εφαρμογή της απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και την εφαρμογή της εξαίρεσης σε περιπτώσεις άσκησης χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας σε περιστασιακή ή πολύ περιορισμένη βάση⁴,
- έχοντας υπόψη την οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/EK της Επιτροπής⁵,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

¹ ΕΕ L 113 της 19.5.1995, σ. 1.

² Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2016)0253.

³ ΕΕ L 309 της 25.11.2005, σ. 15.

⁴ ΕΕ L 214 της 4.8.2006, σ. 29.

⁵ ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73.

Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/EK και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK¹,

- έχοντας υπόψη την οδηγία 2011/16/EE του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας και με την κατάργηση της οδηγίας 77/799/ΕΟΚ²,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2014/107/EE του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2014, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ όσον αφορά την υποχρεωτική αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον φορολογικό τομέα³,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2006/43/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2006, για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 84/253/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁴,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 537/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, σχετικά με ειδικές απαιτήσεις όσον αφορά τον υποχρεωτικό έλεγχο οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος και την κατάργηση της απόφασης 2005/909/ΕΚ της Επιτροπής⁵,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2014/56/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/43/EK για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών⁶,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2012/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2012, για την τροποποίηση της οδηγίας 89/666/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών 2005/56/EK και 2009/101/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη διασύνδεση των κεντρικών και των εμπορικών μητρώων καθώς και των μητρώων εταιρειών⁷,
- έχοντας υπόψη τη σύσταση 2012/771/ΕΕ της Επιτροπής, της 6ης Δεκεμβρίου 2012, όσον αφορά μέτρα με σκοπό να ενθαρρυνθούν οι τρίτες χώρες να εφαρμόζουν ελάχιστα πρότυπα χρηστής διακυβέρνησης στον φορολογικό τομέα⁸, και τη σύσταση 2012/772/ΕΕ της Επιτροπής, της 6ης Δεκεμβρίου 2012, σχετικά με τον επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό⁹,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 28ης Ιανουαρίου 2016, προς το

---

¹ ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 338.

² ΕΕ L 64 της 11.3.2011, σ. 1.

³ ΕΕ L 359 της 16.12.2014, σ. 1.

⁴ ΕΕ L 157 της 9.6.2006, σ. 87.

⁵ ΕΕ L 158 της 27.5.2014, σ. 77.

⁶ ΕΕ L 158 της 27.5.2014, σ. 196.

⁷ ΕΕ L 156 της 16.6.2012, σ. 1.

⁸ ΕΕ L 338 της 12.12.2012, σ. 37.

⁹ ΕΕ L 338 της 12.12.2012, σ. 41.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με μια εξωτερική στρατηγική για πραγματική φορολόγηση (COM(2016)0024),

- έχοντας υπόψη το άρθρο 198 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι στις 8 Ιουνίου 2016 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σύστησε εξεταστική επιτροπή για να διερευνήσει τις καταγγελλόμενες παραβιάσεις και τις περιπτώσεις κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας σε σχέση με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη φοροαποφυγή και τη φοροδιαφυγή (PANA)·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι παραβίαση σημαίνει παράνομη συμπεριφορά, δηλαδή πράξη ή παράλειψη που έρχεται σε αντίθεση με τον νόμο, εκ μέρους θεσμικών οργάνων, οργανισμών ή κρατών μελών της Ένωσης, κατά την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι κακοδιοίκηση σημαίνει πλημμελής ή κατώτερης ποιότητας διοίκηση, η οποία προκύπτει, για παράδειγμα, όταν ένα θεσμικό όργανο δεν τηρεί τις αρχές της χρηστής διοίκησης, και λαμβάνοντας υπόψη ότι στις περιπτώσεις κακοδιοίκησης περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, διοικητικές παρατυπίες και παραλείψεις, κατάχρηση εξουσίας, παράβαση των κανόνων δικαίου, κακή επιτέλεση λειτουργήματος ή ανικανότητα, διακρίσεις, μη αναπόφευκτες καθυστερήσεις, άρνηση παροχής πληροφοριών, αμέλεια και άλλες ελλείψεις που αντικατοπτρίζουν δυσλειτουργία κατά την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας σε οποιονδήποτε τομέα καλύπτει το εν λόγω δίκαιο·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες συνδέεται με τη συγκάλυψη παράνομου χρήματος με σκοπό την απόκρυψη της ταυτότητας παράνομων προσόδων ούτως ώστε να εμφανίζεται ότι οι πρόσοδοι αυτές έχουν προέλθει από νόμιμες πηγές· λαμβάνοντας υπόψη ότι τέτοια αδικήματα είναι γνωστά ως βασικά αδικήματα και περιλαμβάνουν το φορολογικό έγκλημα, σύμφωνα με τις συστάσεις της ομάδας χρηματοοικονομικής δράσης (FATF) του 2012 και την 4η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AMLD), που τέθηκαν σε ισχύ την 26η Ιουνίου 2017·
- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι η επιτροπή αυτή συστάθηκε μετά τη δημοσίευση των εγγράφων του Παναμά· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αποκαλύψεις ήταν το αποτέλεσμα ενδελεχών ερευνών που διενήργησαν δημοσιογράφοι από 107 οργανισμούς μέσω ενημέρωσης σε 80 χώρες, μέλη της Διεθνούς Σύμπραξης Ερευνητών Δημοσιογράφων (ICIJ), οι οποίοι ανέλυσαν έγγραφα στα οποία παρουσιάζονται λεπτομερώς οι δραστηριότητες της εταιρείας Mossack Fonseca, χρησιμοποιώντας προηγμένο λογισμικό για την επεξεργασία του τεράστιου όγκου δεδομένων που διέρρευσαν·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στα έγγραφα του Παναμά καταδεικνύεται η σημασία των ελεύθερων μέσων ενημέρωσης και της ερευνητικής δημοσιογραφίας, τα οποία το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ολόψυχα ως απαραίτητα παράγοντα σε μια λειτουργούσα δημοκρατία·
- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα έγγραφα του Παναμά αποτελούν τη μεγαλύτερη διαρροή πληροφοριών μέχρι σήμερα· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα 2,6 terabyte εμπιστευτικών

πληροφοριών που διέρρευσαν από τη Mossack Fonseca, νομική εταιρεία και εξουσιοδοτημένη εταιρεία διαχείρισης κεφαλαίων, περιείχαν 11,5 εκατομμύρια έγγραφα, ορισμένα από τα οποία αντιπροσωπεύουν περισσότερα δεδομένα από τα Wikileaks (2010), Offshore Leaks (2013), Luxleaks (2014) και Swissleaks (2015) μαζί.

- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι στα δεδομένα που διέρρευσαν περιλαμβάνονταν εμπιστευτικά αρχεία 213 634 υπεράκτιων εταιρειών, συνοδευόμενα από τα ονόματα δώδεκα νυν και πρώην αρχηγών κρατών, σχεδόν 200 πολιτικών από όλο τον κόσμο, καθώς και αρκετών διασημοτήτων από διάφορους χώρους· λαμβάνοντας υπόψη ότι μεταξύ του 1970 και του 2015 η Mossack Fonseca ίδρυσε και διαχειριζόταν τις εν λόγω εταιρείες, εκ των οποίων 55 728 εξακολουθούσαν να είναι ενεργές την περίοδο που διέρρευσαν τα εν λόγω στοιχεία· λαμβάνοντας υπόψη ότι η συντριπτική πλειονότητα των οντοτήτων που λειτουργούσαν ακόμη –περίπου το 90 %– είχαν ως έδρα τις βρετανικές Παρθένες Νήσους, τον Παναμά και τις Σεϋχέλλες·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Mossack Fonseca δεν είναι η μεγαλύτερη εταιρεία στον κλάδο του υπεράκτιου επιχειρηματικού απορρήτου, γεγονός που υποδεικνύει ότι τα έγγραφα του Παναμά μπορούν να ερμηνευθούν μόνο ως η κορυφή του παγόβουνου· λαμβάνοντας υπόψη ότι η εταιρεία κατείχε μερίδιο της τάξης περίπου του 5 % έως 10 % στην εν λόγω αγορά, καθώς και οντότητες εταιρικής μορφής σε 21 δικαιοδοσίες¹.
- Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι η επιτροπή PANA συγκάλεσε συνεδριάσεις, πραγματοποίησε διευρευντικές αποστολές και ανέθεσε την εκπόνηση μελετών προκειμένου να διερευνήσει περαιτέρω πρακτικές πέραν εκείνων που τεκμηριώνονται στα έγγραφα του Παναμά – για πλήρη κατάλογο των δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ονομάτων των ομιλητών, βλέπε μέρος II της παρούσας έκθεσης·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η φορολογική απάτη και η φοροδιαφυγή αποτελούν παράνομες δραστηριότητες που έχουν ως αποτέλεσμα την αποφυγή φορολογικών υποχρεώσεων, ενώ, ταυτόχρονα, η φοροαποφυγή αποτελεί νόμιμη αλλά αθέμιτη χρήση του φορολογικού καθεστώτος με σκοπό τον περιορισμό ή την αποφυγή των φορολογικών υποχρεώσεων, και ο επιθετικός φορολογικός σχεδιασμός συνίσταται στην αξιοποίηση τεχνικών λεπτομερειών του φορολογικού συστήματος ή των αναντιστοιχιών μεταξύ δύο ή περισσότερων φορολογικών συστημάτων με σκοπό τη μείωση της φορολογικής υποχρέωσης·
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, λόγω των διαρροών στοιχείων που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια, έχει αυξηθεί σημαντικά η ευαισθητοποίηση σε θέματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, φοροδιαφυγής, καθεστώτων φορολογικής απάτης και διαφθοράς, θέματα που αποτελούν μείζονα προτεραιότητα της διεθνούς πολιτικής·
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μη δηλωθέντα και αφορολόγητα εισοδήματα μειώνουν τα εθνικά φορολογικά έσοδα και συνιστούν απειλή για τη σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος²· λαμβάνοντας υπόψη ότι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η φοροαποφυγή και η φοροδιαφυγή υπονομεύουν τη

¹ «Role of advisors and intermediaries in the schemes revealed in the Panama Papers», Willem Pieter de Groen, Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής, Απρίλιος 2017.

² Ακρόαση της ΕΚΤ.

δίκαιη κατανομή των φορολογικών εισφορών στα κράτη μέλη της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι η τεράστια φοροαποφυγή στην οποία επιδίδονται ιδιώτες με μεγάλη περιουσία και επιχειρήσεις όχι μόνο αποβαίνει σε βάρος των απλών φορολογούμενων, των δημόσιων οικονομικών και των κοινωνικών δαπανών, αλλά συνιστά επίσης απειλή για τη χρηστή διακυβέρνηση, τη μακροοικονομική σταθερότητα και την κοινωνική συνοχή·

- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δημόσιες αρχές είναι αρμόδιες για το κανονιστικό και εποπτικό πλαίσιο, καθώς και για τη φορολογία· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δημόσιες αρχές, μέσω κανονιστικών ρυθμίσεων, μητρώων εταιρειών, φορολογικού δικαίου και εποπτείας, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ύπαρξη φορολογικών παραδείσων και υπεράκτιων χρηματοπιστωτικών κέντρων· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στην πραγματικότητα, τα κέντρα αυτά μπορούν να υπάρχουν μόνο όταν οι κυβερνήσεις δημιουργούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις·
- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν θα ήταν δυνατή η ύπαρξη υπεράκτιων δομών παροχής προτιμησιακών καθεστώτων χωρίς την παρέμβαση φορέων που διευκολύνουν και μεσολαβούν, όπως τράπεζες, λογιστικές εταιρείες, φορολογικοί σύμβουλοι, διαχειριστές πλούτου και δικηγόροι·
- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες κυβερνήσεις και δικαιοδοσίες έχουν ειδικευτεί στη δημιουργία άκρως προτιμησιακών φορολογικών καθεστώτων προς όφελος πολυεθνικών εταιρειών και ιδιωτών με μεγάλη περιουσία, οι οποίοι, ουσιαστικά, δεν έχουν φυσική παρουσία στις εν λόγω δικαιοδοσίες αλλά απλώς εκπροσωπούνται από εταιρείες-βιτρίνες·
- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει παραθέσει προηγούμενες εκτιμήσεις σύμφωνα με τις οποίες οι ετήσιες απώλειες εσόδων λόγω φοροδιαφυγής και φορολογικής απάτης ανέρχονται τουλάχιστον σε 1 τρισεκατομμύριο EUR μόνο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2014, τουλάχιστον 7,6 τρισεκατομμύρια από τα 95,5 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ στα οποία ανήλθε ο συνολικός ιδιωτικός πλούτος παγκοσμίως δεν καταγράφηκαν λογιστικά· λαμβάνοντας υπόψη ότι το 8% του ιδιωτικού πλούτου παγκοσμίως παραμένει σε υπεράκτιες εταιρείες, γεγονός που οδηγεί σε παγκόσμιες απώλειες φορολογικών εσόδων της τάξης των 190 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις, 2,6 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ του ιδιωτικού πλούτου στην Ευρώπη παραμένει σε υπεράκτιες εταιρείες, γεγονός που οδηγεί σε απώλειες φορολογικών εσόδων της τάξης των 78 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ ετησίως¹·
- ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2011, σύμφωνα με εκτιμήσεις, 3,1 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ χάνονταν ετησίως μέσω φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής μεγάλων εταιρειών, λόγω απορρήτου²·
- Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις, η νομιμοποίηση εσόδων από

¹ Gabriel Zucman, «The Hidden Wealth of Nations – The Scourge of Tax Havens», Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας, 2015.

² Tax Justice Network, Νοέμβριος 2011.

παράνομες δραστηριότητες ανέρχεται στο 2 %-5 % του ΑΕΠ παγκοσμίως·

- ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι πολλά κράτη μέλη της ΕΕ και υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ) συγκαταλέγονται μεταξύ των 100 χωρών με τον υψηλότερο βαθμό μυστικότητας¹.
- ΚΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στα έγγραφα του Παναμά τεκμηριώνεται η συστηματική χρήση παράνομων πρακτικών, όπως η προχρονολόγηση εγγράφων, και αποκαλύπτεται η κατάφωρη παράβλεψη βασικής δέουσας επιμέλειας εκ μέρους δικηγόρων, διαχειριστών πλούτου και άλλων φορέων μεσολάβησης, γεγονός που τεκμηριώνεται, για παράδειγμα, από τη διατήρηση επαγγελματικών σχέσεων με εταιρείες των οποίων ο εντεταλμένος διευθυντής έχει πεθάνει εδώ και αρκετά έτη·
- ΚΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, μέχρι στιγμής, 79 χώρες, δηλαδή το ένα τρίτο όλων των εθνών, έχουν ανακοινώσει συνολικά τη διεξαγωγή 150 εξακριβώσεων, λογιστικών ελέγχων ή ερευνών από την αστυνομία, τις τελωνειακές αρχές, τις αρχές δίωξης οικονομικού εγκλήματος και οργανώσεων τύπου μαφίας, τους δικαστές και τα δικαστήρια, τις φορολογικές αρχές και τα κοινοβούλια, και μέσω εταιρικών ελέγχων, σύμφωνα με δημοσιεύματα των ΜΜΕ και επίσημες δηλώσεις παγκοσμίως· λαμβάνοντας υπόψη ότι χιλιάδες φορολογούμενοι και εταιρείες υπόκεινται σε έρευνα· λαμβάνοντας υπόψη ότι τους τελευταίους οκτώ μήνες, στο πλαίσιο της εν λόγω έρευνας, οι εθνικές αρχές έχουν ήδη ανακτήσει δεκάδες εκατομμύρια δολάρια σε φόρους αδήλωτων έως τότε πόρων².

1. Φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή

1.1.Υπεράκτιες δομές

1. σημειώνει ότι υπάρχουν διάφοροι ορισμοί ως προς το τι είναι υπεράκτιο χρηματοπιστωτικό κέντρο (ΥΧΕ), φορολογικός παράδεισος, παράδεισος απορρήτου, μη συνεργάσιμη δικαιοδοσία ή χώρα υψηλού κινδύνου όσον αφορά τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·
2. αναγνωρίζει ότι τα υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα παρουσιάζουν γενικά τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: 1) βασικός προσανατολισμός της επιχείρησης σε μόνιμους κατοίκους αλλοδαπής· 2) ευνοϊκό κανονιστικό περιβάλλον (χαμηλές απαιτήσεις εποπτείας και ελάχιστη δημοσιοποίηση πληροφοριών)· 3) ύπαρξη καθεστώτων χαμηλής (αδιευκρίνιστου ποσού) ή μηδενικής φορολογίας³·
3. επικροτεί το γεγονός ότι η Επιτροπή βρίσκεται στη διαδικασία κατάρτισης δύο διαφορετικών καταλόγων, συγκεκριμένα ενός κοινού «ενωσιακού καταλόγου των μη συνεργάσιμων φορολογικών δικαιοδοσιών» και ενός «ενωσιακού καταλόγου τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου για καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες»·
4. αναγνωρίζει ότι ενδέχεται οι δύο κατάλογοι να αλληλεπικαλύπτονται όσον αφορά

¹ [Financial Secrecy Index 2015](#), Tax Justice Network.

² ICIJ 2017, «[Where Are They Now? A Year Later, Mixed Fortunes For Panama Papers Line-Up](#)».

³ «Offshore activities and money laundering: recent findings and challenges», Prof. Dr. Brigitte Unger, Οικονομική Σχολή Πανεπιστημίου Ουτρέχτης, Κάτω Χώρες, Φεβρουάριος 2017.

ορισμένες χώρες που παρουσιάζονται σε αυτούς, μολονότι έχουν διαφορετικούς στόχους, διαφορετικά κριτήρια, διαφορετική διαδικασία κατάρτισης και διαφορετικές συνέπειες· πιστεύει, ωστόσο, ότι οι δύο κατάλογοι θα πρέπει να αλληλοσυμπληρώνονται για να διασφαλίζεται διπλή προστασία της φορολογικής βάσης στα κράτη μέλη της ΕΕ και ορθή λειτουργία της ενιαίας αγοράς·

1.2. Κοινός ενωσιακός κατάλογος των μη συνεργάσιμων φορολογικών δικαιοδοσιών

5. επικροτεί το γεγονός ότι το Συμβούλιο αποσκοπεί στην κατάρτιση, έως τα τέλη του 2017, ενός «κοινού ενωσιακού καταλόγου των μη συνεργάσιμων φορολογικών δικαιοδοσιών» με στόχο την αντιμετώπιση των εξωτερικών κινδύνων που διατρέχουν οι φορολογικές βάσεις στα κράτη μέλη λόγω της άρνησης τρίτων χωρών να τηρήσουν τα διεθνή πρότυπα χρηστής φορολογικής διακυβέρνησης·
6. σημειώνει ότι ο εν λόγω κατάλογος αποσκοπεί στην παροχή μιας κοινής μεθοδολογίας της ΕΕ για την αξιολόγηση, τον έλεγχο και την καταχώριση των φορολογικών δικαιοδοσιών τρίτων χωρών, δίνοντας τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να εντοπίσουν δικαιοδοσίες που συμβάλλουν στη φοροαποφυγή και τη φοροδιαφυγή¹·
7. επικροτεί το γεγονός ότι τον Μάιο του 2016 το Συμβούλιο ενέκρινε την προτεινόμενη διαδικασία καταχώρισης και ζήτησε να ολοκληρωθεί η κατάρτιση του καταλόγου της ΕΕ το 2017·

1.3. Ανταλλαγή πληροφοριών

8. υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το κοινό πρότυπο αναφοράς του ΟΟΣΑ, οι δικαιοδοσίες υποχρεούνται να λαμβάνουν πληροφορίες από τα χρηματοπιστωτικά τους ιδρύματα και να ανταλλάσσουν αυτόματα τις εν λόγω πληροφορίες με άλλες δικαιοδοσίες σε ετήσια βάση· εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι το εν λόγω πρότυπο εφαρμόστηκε πρόσφατα μόνο από μικρό αριθμό δικαιοδοσιών· υπενθυμίζει ότι στις 15 Φεβρουαρίου 2011 το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (ECOFIN) ενέκρινε την οδηγία 2011/16/ΕΕ του Συμβουλίου σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας και με την κατάργηση της οδηγίας 77/799/ΕΟΚ (ΕΑΒ 1)²· υπενθυμίζει ότι η εν λόγω οδηγία καθιστά υποχρεωτική για τις εθνικές φορολογικές αρχές την παροχή πληροφοριών σχετικά με φορολογούμενο σε άλλο κράτος μέλος, κατόπιν αιτήματος, έστω κι αν ο κάτοχος των πληροφοριών είναι τράπεζα ή άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα· σημειώνει ότι την 1η Ιανουαρίου 2013 τέθηκαν σε ισχύ οι εθνικές νομοθεσίες, οι κανονισμοί και οι διοικητικές διατάξεις για την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας, με εξαίρεση τις διατάξεις σχετικά με την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών για συγκεκριμένες κατηγορίες², η οποία τέθηκε σε ισχύ την

¹ Τον Σεπτέμβριο του 2016 δημοσιεύθηκε προσωρινός πίνακας επιδόσεων των δικαιοδοσιών τρίτων χωρών, ο οποίος περιλαμβάνει δύο σύνολα δεικτών για τον καθορισμό των κινδύνων στα κράτη μέλη της ΕΕ: 1) αξιολογήσεις των οικονομικών δεσμών μιας δικαιοδοσίας με την ΕΕ, του όγκου της δραστηριότητας παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των παραγόντων χρηματοπιστωτικής σταθερότητας· 2) αξιολόγηση του κινδύνου που ενέχει η δικαιοδοσία, εντοπίζοντας εάν οι δικαιοδοσίες είναι επαρκώς διαφανείς, έχουν ευνοϊκά καθεστώτα φορολογίας εισοδήματος εταιρειών ή μηδενικούς συντελεστές φόρου εισοδήματος εταιρειών.

² Εισόδημα από απασχόληση, αμοιβές διοικητικών στελεχών, μερίσματα, κεφαλαιακά κέρδη, αμοιβές για δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, συγκεκριμένα προϊόντα ασφάλειας ζωής, συντάξεις και κυριότητα ακίνητης περιουσίας και εισόδημα από αυτήν.

1η Ιανουαρίου 2015·

9. υπενθυμίζει ότι η EAB 2 εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2014, επεκτείνοντας το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ώστε να συμπεριλάβει την αυτόματη ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών·
10. υπενθυμίζει ότι στις 8 Δεκεμβρίου 2015 η ECOFIN ενέκρινε την EAB 3, με την οποία επεκτάθηκε το πεδίο εφαρμογής της υποχρεωτικής αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών ώστε να συμπεριλάβει τις φορολογικές αποφάσεις τύπου «tax ruling» και τις συμφωνίες προκαθορισμένων τιμών·
11. υπενθυμίζει ότι στις 25 Μαΐου 2016 η ECOFIN ενέκρινε επίσημα την EAB 4, με την οποία μεταφέρεται στο ενωσιακό δίκαιο η δράση 13 του έργου του ΟΟΣΑ για τη διάβρωση της βάσης και τη μετατόπιση κερδών (BEPS), και καθιστά υποχρεωτική για τις φορολογικές αρχές τη συλλογή και την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών ανά χώρα·
12. υπενθυμίζει ότι στις 6 Δεκεμβρίου 2016 η ECOFIN ενέκρινε επίσημα την EAB 5, η οποία αναμένεται να τεθεί σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2018, επεκτείνοντας το πεδίο της ανταλλαγής πληροφοριών σε εθνικές πληροφορίες σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ειδικότερα σε πληροφορίες σχετικά με την πραγματική κυριότητα και τη δέουσα επιμέλεια·
13. επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την EAB 6 για την υποχρεωτική αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της φορολογίας οι οποίες συνδέονται με ανακοινώσιμες διασυννοριακές ρυθμίσεις·

1.4. Πορίσματα

14. παρατηρεί ότι οι υπεράκτιες οντότητες συχνά έχουν τη μορφή εταιρειών-βιτρινών¹, χωρίς να διαθέτουν έρεισμα οικονομικής φύσης ή οικονομική υπόσταση στη χώρα εγκατάστασης·
15. υπογραμμίζει ότι μεταξύ των κινήτρων για σύσταση υπεράκτιων οντοτήτων πολύ συχνά περιλαμβάνονται η απόκρυψη της προέλευσης χρημάτων και περιουσιακών στοιχείων και η συγκάλυψη της ταυτότητας του τελικού πραγματικού δικαιούχου², η αποφυγή ή η διαφυγή καταβολής φόρου κληρονομιάς ή αποταμιεύσεων στις χώρες που έχουν τη μόνιμη κατοικία τους οι τελικοί πραγματικοί δικαιούχοι³, η κάλυψη περιουσιακών στοιχείων από πιστωτές ή κληρονόμους, η αποφυγή κυρώσεων, η κάλυψη εγκληματικής δραστηριότητας και η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων από ιδιώτη ή εταιρεία προς μια νέα εταιρεία χωρίς κάλυψη των οφειλών του πρώτου·

---

¹ Σύμφωνα με τον ορισμό του ΟΟΣΑ, με τον όρο «εταιρεία-βιτρίνα» νοείται μια εταιρεία που είναι επίσημα καταχωρισμένη, ενσωματωμένη ή νομικά οργανωμένη σε μια οικονομία, όμως δεν διεξάγει καμία δραστηριότητα στην εν λόγω οικονομία πέραν της διαμεσολάβησης.

² Ο τελικός πραγματικός δικαιούχος είναι το φυσικό πρόσωπο που είναι τελικώς υπεύθυνο για την οντότητα.

³ Βλ. για παράδειγμα, Nordea (2016), «[Report on Investigation of Nordea Private Banking in Relation to Offshore Structures](#)», κοινή έκθεση των Nordea Group Compliance, Nordea Operational Risk και Mannheimer Swartling Advokatbyrå.

16. προσθέτει ότι, στην περίπτωση πολυεθνικών εταιρειών, οι εταιρείες-βιτρίνες και οι εικονικές εταιρείες χρησιμοποιούνται επίσης στο πλαίσιο των στρατηγικών για τη βελτιστοποίηση της φορολογίας εταιρειών προκειμένου να διευκολυνθεί η μεταβιβαστική τιμολόγηση·
17. επισημαίνει ότι, μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, το Ηνωμένο Βασίλειο είχε τον μεγαλύτερο αριθμό υπεράκτιων εταιρειών στα έγγραφα Παναμά (17 973 οντότητες), ακολουθούμενο από το Λουξεμβούργο (10 877 οντότητες), την Κύπρο (6 374 οντότητες), καθώς και την Λετονία, την Ιρλανδία, την Ισπανία, την Εσθονία και τη Μάλτα¹.
18. υπογραμμίζει ότι, βάσει του αριθμού των μετόχων που έχουν χαρακτηριστεί ως φυσικά πρόσωπα, οι πολίτες της ΕΕ κατέχουν περίπου το 9 % των υπεράκτιων οντοτήτων που έχουν λάβει εταιρική μορφή από τη Mossack Fonseca².
19. υπογραμμίζει ότι την περίοδο που διέρρευσαν τα στοιχεία 55 728 οντότητες ήταν ακόμη ενεργές και περίπου το 90 % είχαν ως έδρα τις βρετανικές Παρθένες Νήσους, τον Παναμά και τις Σεϋχέλλες·
20. επισημαίνει ότι στις υπεράκτιες δικαιοδοσίες τα εταιρικά μητρώα και οι αρχές συχνά είτε δεν ζητούν τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον εντοπισμό των πραγματικών δικαιούχων είτε δεν τις κοινοποιούν· επισημαίνει ότι σε ορισμένες χώρες η ταυτοποίηση των τελικών πραγματικών δικαιούχων βασίζεται στην υποβολή υπεύθυνης δήλωσης σχετικά με πληροφορίες για την πραγματική κυριότητα, χωρίς καμία περαιτέρω επαλήθευση³.
21. επισημαίνει ότι στους περισσότερους υπεράκτιους προορισμούς είναι ανύπαρκτες οι υποχρεώσεις φορολόγησης και αναφοράς·
22. επισημαίνει ότι καμία από τις τρεις προαναφερθείσες δικαιοδοσίες, δηλαδή οι βρετανικές Παρθένες Νήσοι, ο Παναμάς και οι Σεϋχέλλες, δεν περιλαμβάνεται επί του παρόντος στον κατάλογο των «μη συνεργάσιμων φορολογικών παραδείσων» της επιτροπής φορολογικών θεμάτων του ΟΟΣΑ· υπενθυμίζει ότι οι βρετανικές Παρθένες Νήσοι, οι Σεϋχέλλες και ο Παναμάς διαγράφηκαν από τον κατάλογο μεταξύ του 2000 και του 2002, αφού είχαν αναλάβει επίσημες δεσμεύσεις για την εφαρμογή των παγκόσμιων προτύπων του ΟΟΣΑ σχετικά με τη διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφοριών·
23. υπογραμμίζει ότι ορισμένες δικαιοδοσίες παρέχουν τη δυνατότητα μόνιμης διαμονής σε πολλαπλές δικαιοδοσίες με τη χρήση διπλών διαβατηρίων ή μέσω προγραμμάτων χορήγησης επενδυτικών θεωρήσεων, στο πλαίσιο των οποίων επιτρέπεται η χορήγηση άδειας διαμονής ως αντάλλαγμα για την πραγματοποίηση επένδυσης στις εν λόγω

---

¹ «Role of advisors and intermediaries in the schemes revealed in the Panama Papers», Willem Pieter de Groen, Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής, Απρίλιος 2017.

² «Role of advisors and intermediaries in the schemes revealed in the Panama Papers», Willem Pieter de Groen, Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής, Απρίλιος 2017.

³ Παρέμβαση του Daniel Thelesklaf, προέδρου της Επιτροπής εμπειρογνομόνων για την αξιολόγηση των μέτρων κατά της νομιμοποίησης προσόδων από παράνομες δραστηριότητες (MONEYVAL) στην ακρόαση της επιτροπής PANA της 13ης Οκτωβρίου 2016.

δικαιοδοσίες¹.

24. τονίζει ότι κάθε υπεράκτια δικαιοδοσία παρέχει σε ιδιώτες και εταιρείες υπηρεσίες ειδικά προσαρμοσμένες στο επιχειρηματικό μοντέλο τους·
25. επισημαίνει ότι, όπως αποκαλύφθηκε στα έγγραφα του Παναμά, οι περισσότερες υπεράκτιες δομές συστήθηκαν από το Λουξεμβούργο, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Κύπρο και ότι οι εν λόγω χώρες θα μπορούσαν να έχουν υποψιαστεί ότι το γεγονός αυτό συνεπάγετο απώλεια της φορολογικής βάσης άλλων κρατών μελών όπου είχαν τη μόνιμη κατοικία τους οι τελικοί πραγματικοί δικαιούχοι – στο Λουξεμβούργο, για παράδειγμα, πολλές υπεράκτιες εταιρείες συστήθηκαν με μόνο σκοπό την παράκαμψη της παρακράτησης φόρου² (η οποία ίσχυε μόνο για τα φυσικά πρόσωπα, όχι για τις υπεράκτιες εταιρείες) και ορισμένες από αυτές εξακολούθησαν να ασκούν τις δραστηριότητές τους μετά την έναρξη ισχύος της EAB 1·
26. επισημαίνει την ελλιπή διάθεση επαρκών ανθρώπινων και χρηματοδοτικών πόρων σε ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές, καθώς και σε φορείς επιβολής του ισχύοντος φορολογικού δικαίου·
27. τονίζει αφενός ότι η εν λόγω έλλειψη πόρων που χαρακτηρίζει τις φορολογικές διοικήσεις παρεμποδίζει την ικανότητα αποτελεσματικής συμμόρφωσης με την αυθόρμητη ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο της EAB, και αφετέρου ότι πρόκειται για συστημικό πρόβλημα στην ΕΕ·
28. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι διατάξεις της EAB, ιδίως τα άρθρα 1, 2 και 8 παράγραφος 1 –σχετικά με την αυθόρμητη ανταλλαγή πληροφοριών– δεν εφαρμόστηκαν αποτελεσματικά· τονίζει ότι τα κράτη μέλη έχουν λόγους να θεωρούν ότι σημειώθηκε απώλεια φορολογικών εσόδων σε άλλα κράτη μέλη λόγω υπεράκτιων δομών, αλλά δεν διαβίβασαν τις φορολογικές αυτές πληροφορίες στα εν λόγω άλλα κράτη μέλη·

2. Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

2.1. Νομοθεσία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

29. υπενθυμίζει ότι η ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης (FATF) θέσπισε τα παγκόσμια πρότυπα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (AML/CFT), και ότι όλα τα μέλη της, συμπεριλαμβανομένων των βασικών υπεράκτιων χρηματοπιστωτικών κέντρων που παρατίθενται στα έγγραφα του Παναμά (βρετανικές Παρθένες Νήσοι, Παναμάς και Σεϋχέλλες), δεσμεύθηκαν να εφαρμόσουν τα εν λόγω πρότυπα·
30. αναγνωρίζει ότι το πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων

¹ Brooke Harrington, «Capital without borders, wealth managers and the one percent», Harvard University Press, 2016.

² Βλ. για παράδειγμα, Nordea (2016), «Report on Investigation of Nordea Private Banking in Relation to Offshore Structures», κοινή έκθεση των Nordea Group Compliance, Nordea Group Operational Risk και Mannheimer Swartling Advokatbyrå. Αυτό επιβεβαιώθηκε και από την Βελγική Εξεταστική Επιτροπή σε συνάντηση που είχε με αντιπροσωπεία της PANA.

από παράνομες δραστηριότητες είναι η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AMLD), η οποία κατατάσσει τους κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες σε τρία επίπεδα, δηλαδή σε υπερεθνικό επίπεδο, σε επίπεδο κράτους μέλους και στο επίπεδο των φορέων υποβολής αναφορών στο πλαίσιο της οικείας δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη (CDD).

31. τονίζει ότι η οδηγία AMLD III περιλαμβάνει τέσσερις βασικές διατάξεις, ήτοι δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη, υποχρεώσεις αναφοράς, υποχρεώσεις φύλαξης αρχείων και επιβολή· υπενθυμίζει ότι η ημερομηνία εφαρμογής της οδηγίας AMLD III ήταν η 15η Δεκεμβρίου 2007·
32. επισημαίνει ότι η οδηγία AMLD IV βελτιώνει το πεδίο εφαρμογής της ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη για την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων σε χώρες υψηλού κινδύνου, καθώς και για τους ορισμούς και τις υποχρεώσεις που αφορούν πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα και τελικούς πραγματικούς δικαιούχους, μειώνει το κατώτατο όριο για τις πληρωμές με μετρητά από 15 000 EUR σε 10 000 EUR και επεκτείνει το πεδίο των φορέων υποβολής αναφορών ώστε να περιλαμβάνει ολόκληρο τον τομέα των τυχερών παιχνιδιών και όχι μόνο τα καζίνο· υπενθυμίζει ότι το κατώτατο όριο για τον προσδιορισμό των πραγματικών δικαιούχων των εταιρικών οντοτήτων είναι η εταιρική συμμετοχή 25 % συν μία μετοχή ή το ιδιοκτησιακό δικαίωμα άνω του 25 %· υπενθυμίζει ότι η οδηγία AMLD IV τέθηκε σε ισχύ στις 26 Ιουνίου 2017·

2.2. Ενωσιακός κατάλογος τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου για καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

33. υπενθυμίζει ότι στις 14 Ιουλίου 2016 η Επιτροπή ενέκρινε, με κατ' εξουσιοδότηση πράξη, έναν κατάλογο έντεκα τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται από στρατηγικές ανεπάρκειες όσον αφορά τα οικεία καθεστώτα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, συγκεκριμένα το Αφγανιστάν, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Γουιάνα, το Ιράκ, η Λαϊκή Δημοκρατία του Λάος, η Συρία, η Ουγκάντα, το Βανουάτου, η Υεμένη, το Ιράν και η Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας (ΛΔΚ)·
34. επισημαίνει το γεγονός ότι πρόκειται για αντίγραφο του καταλόγου που καταρτίστηκε από την ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης (FATF)·
35. υπενθυμίζει ότι η Επιτροπή προτείνει την τροποποίηση του καταλόγου, με διαγραφή της Γουιάνα και προσθήκη της Αιθιοπίας· υπενθυμίζει τις αντιρρήσεις του Κοινοβουλίου, της 19ης Ιανουαρίου και της 17ης Μαΐου 2017, για τις εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση πράξεις·
36. επισημαίνει ότι, από το 2007, η FATF έχει εξετάσει τη συμμόρφωση και τις ελλείψεις σε περισσότερες από 80 χώρες, και ότι 59 χώρες έχουν ενταχθεί στον δημόσιο κατάλογο· επαναλαμβάνει τους ισχυρισμούς της FATF, σύμφωνα με τους οποίους 49 χώρες έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά τη θέσπιση νομικών και κανονιστικών πλαισίων και μεταρρυθμίσεων, αναλαμβάνοντας τη δέσμευση να τηρούν διεθνή φορολογικά πρότυπα, όπως τα κοινά πρότυπα αναφοράς του ΟΟΣΑ, προκειμένου να διαγραφούν από τον κατάλογο·

2.3 Μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ)

37. υπενθυμίζει ότι δυνάμει της οδηγίας AMLD III, κάθε κράτος μέλος υποχρεούται να συστήσει μια μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ότι κάθε εθνική ΜΧΠ πρέπει να διαθέτει επαρκείς πόρους προκειμένου να είναι σε θέση να φέρει εις πέρας τα καθήκοντά της, και ότι οι ΜΧΠ πρέπει να είναι εξοπλισμένες προκειμένου να διασφαλίζεται η έγκαιρη πρόσβαση στις πληροφορίες χρηματοοικονομικής και διοικητικής φύσεως και στις πληροφορίες που αφορούν την επιβολή του νόμου, τις οποίες ζητούν προκειμένου να επιτελέσουν σωστά τα καθήκοντά τους·
38. υπενθυμίζει ότι τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που καλύπτονται από την οδηγία¹ πρέπει αφενός να ενημερώνουν τις ΜΧΠ εάν υποψιάζονται διάπραξη ή απόπειρα διάπραξης των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, αφετέρου να συμπληρώνουν αναφορές ύποπτων συναλλαγών, και ότι επιπλέον οφείλουν να παρέχουν όλες τις σχετικές πληροφορίες κατόπιν αιτήματος·
39. υπογραμμίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να απαιτούν από τα οικεία πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να διαθέτουν συστήματα που τους επιτρέπουν να ανταποκρίνονται πλήρως και γρήγορα στα αιτήματα των ΜΧΠ, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο·
40. επισημαίνει και επικροτεί τη θέσπιση του δικτυακού τόπου συνεργασίας FIU.net στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής· υπενθυμίζει ότι η Egmont Group, ένας διεθνής φορέας για τη συνεργασία των ΜΧΠ, απαρτίζεται από 154 ΜΧΠ παγκοσμίως·

2.4. Πορίσματα

41. παρατηρεί ότι ένας αριθμός διαμεσολαβητών δεν εφάρμοσαν επαρκώς τα υποχρεωτικά μέτρα ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, είτε κατά τη σύναψη της επαγγελματικής σχέσης με τους πελάτες τους είτε κατά τη διάρκειας της εν λόγω επαγγελματικής σχέσης, ακόμα και σε περιπτώσεις υπόνοιας για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες· τονίζει, ως εκ τούτου, την έλλειψη υποβολής αναφορών εκ μέρους υπόχρεων οντοτήτων στις αρμόδιες ΜΧΠ σχετικά με υπόνοιες για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες².

¹ Η εν λόγω οδηγία εφαρμόζεται (άρθρο 2): στα πιστωτικά ιδρύματα· στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς· στους ελεγκτές, εξωτερικούς λογιστές και φορολογικούς συμβούλους· στους συμβολαιογράφους και σε άλλους ανεξάρτητους επαγγελματίες νομικούς· στους φορείς παροχής υπηρεσιών σε εταιρείες καταπιστευματικής διαχείρισης ή επιχειρήσεις· στους κτηματομεσίτες· σε άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που εμπορεύονται αγαθά, και στα καζίνα.

² Από έρευνα σχετικά με ιδιωτικές τραπεζικές δραστηριότητες της Nordea προέκυψε ότι η τράπεζα δεν συμμορφώθηκε με τις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές ή τις κανονιστικές απαιτήσεις στο Λουξεμβούργο. Ειδικότερα, δεν ταξινόμησε τους πελάτες στην κατάλληλη κατηγορία υψηλού κινδύνου, και, συνεπώς, η επακόλουθη υποβολή αναφορών ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας ήταν ελλιπής. Οι απαιτήσεις ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με την προέλευση των κεφαλαίων και τον σκοπό των λογαριασμών. Επιπλέον, η δέουσα επιμέλεια πρέπει να επαναλαμβάνεται τακτικά και να υπόκειται σε εκ νέου αξιολόγηση. Ωστόσο, η λεγόμενη «συνεχής δέουσα επιμέλεια» δεν διενεργήθηκε συστηματικά. Σύμφωνα με την εσωτερική έρευνα της τράπεζας, σε πολλές

42. διαπιστώνει ότι σε πολλές περιπτώσεις δεν διεξήχθησαν ή διεξήχθησαν ανεπαρκείς έρευνες για τον εντοπισμό των τελικών πραγματικών δικαιούχων υπεράκτιων οντοτήτων· υπογραμμίζει την επακόλουθη αδυναμία προσδιορισμού της δομής κυριότητας και ελέγχου της οντότητας και/ή την αδυναμία εξασφάλισης πληροφοριών σχετικά με τον σκοπό και τον επιδιωκόμενο χαρακτήρα της επαγγελματικής σχέσης¹.
43. υπογραμμίζει ότι, ως εκ τούτου, η τεκμηρίωση που διατίθεται στις εθνικές ΜΧΠ ή σε άλλες αρμόδιες αρχές δεν επαρκεί για τη διεξαγωγή κατάλληλων ερευνών και ανάλυσης σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο·
44. επισημαίνει ότι η έλλειψη τεκμηρίωσης και έρευνας χαρακτηρίζει επίσης συγκεκριμένες πολιτικές ασφάλειας ζωής που εφαρμόζονται από τις ασφαλιστικές εταιρείες και παρέχονται σε πελάτες μέσω ασφαλιστικών διαμεσολαβητών ή μέσω οποιασδήποτε άλλης οντότητας που αναγνωρίζεται ως χρηματοπιστωτικός οργανισμός δυνάμει της AMLD III·
45. επισημαίνει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι φορολογικές ή άλλες διοικητικές ή εποπτεύουσες αρχές ανακάλυψαν την ύπαρξη υπεράκτιων δομών όμως δεν υπέβαλαν σχετική αναφορά στην ΜΧΠ².
46. επισημαίνει ότι οι ΜΧΠ της ΕΕ έχουν διαφορετική δομή, αρμοδιότητες και συχνά χαρακτηρίζονται από έλλειψη πόρων στα κράτη μέλη, καθώς και ότι οι εν λόγω διαφορές επηρεάζουν τους τρόπους με τους οποίους οι ΜΧΠ συλλέγουν και αναλύουν πληροφορίες και, τελικά, επηρεάζουν τη μεταξύ τους ανταλλαγή πληροφοριών· υπογραμμίζει ότι αυτό οδηγεί σε κατακερματισμένες, ασύμμετρες και μη συγκρίσιμες αποκρίσεις από τις ΜΧΠ της ΕΕ³.
47. εκφράζει τη δυσaréσκειά του για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να διεξάγει τη δική της δέουσα αξιολόγηση των τρίτων χωρών που παρουσιάζουν υψηλό κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, καθώς δεν διαθέτει επαρκές εξειδικευμένο προσωπικό για την εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης δυνάμει της οδηγίας AMLD·
48. επισημαίνει, ειδικότερα, τον αυξανόμενο αριθμό αναφορών ύποπτων συναλλαγών, ο οποίος οφείλεται στη νέα νομοθεσία, καθώς και το γεγονός ότι η έλλειψη πόρων συνεπάγεται ότι οι ΜΧΠ είναι σε θέση να διευθετήσουν ένα μόνο μέρος του προβλήματος⁴.
49. εκφράζει τη δυσaréσκειά του για το γεγονός ότι η υφιστάμενη πλατφόρμα FIU.net υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι αρκετά αποτελεσματική λόγω των ποικίλων επιπέδων

περιπτώσεις οι πληροφορίες δεν ήταν επικαιροποιημένες ((Nordea, 2016). Παρόμοια προβλήματα όσον αφορά την εφαρμογή και την εκτέλεση εντοπίστηκαν από πρώην υπεύθυνο συμμόρφωσης της γερμανικής τράπεζας Berenberg, η οποία κατέθεσε στην επιτροπή PANA.

¹ Για το 25 % των οντοτήτων της MosFon που εξακολουθούσαν να ασκούν τη δραστηριότητά τους το 2015, ήταν άγνωστος ή ανώνυμος ο τελικός πραγματικός δικαιούχος.

² «Fighting tax crimes – cooperation between Financial Intelligence Units», Dr Amandine Scherrer and Dr Anthony Amicelle, Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (EPRS), Μάρτιος 2017.

³ Πλατφόρμα των ΜΧΠ της ΕΕ «mapping exercise and gap analysis on EU FIUs' powers and obstacles for obtaining and exchanging information», 15 Δεκεμβρίου 2012.

⁴ PANA, ακρόαση ΜΧΠ, της 21ης Ιουνίου 2017.

χρήσης από τα κράτη μέλη, καθώς και λόγω της έλλειψης πόρων και αρμοδιοτήτων σε επίπεδο ΕΕ·

50. επισημαίνει ότι οι χρονικές καθυστερήσεις όσον αφορά τις απαντήσεις σε αιτήματα επηρεάζουν τη συνεργασία των ΜΧΠ, και ότι οι απαντήσεις στα εν λόγω αιτήματα είναι συχνά κακής ποιότητας και ελλιπείς, γεγονός που συνιστά εμπόδιο για τη διεθνή συνεργασία των ίδιων των ΜΧΠ·
51. επισημαίνει ότι δεν είναι όλες οι ΜΧΠ της ΕΕ εξουσιοδοτημένες να προσεγγίζουν υπόχρεες οντότητες με αιτήματα παροχής πληροφοριών, και ότι σε πολλές περιπτώσεις τα εν λόγω αιτήματα εξαρτώνται από την προηγούμενη παραλαβή αναφορών ύποπτων συναλλαγών· επισημαίνει, συνεπώς, ότι ορισμένες ΜΧΠ δεν μπορούν να υποβάλουν αίτημα παροχής πληροφοριών σε φορείς υποβολής αναφορών εξ ονόματος ΜΧΠ της αλλοδαπής εάν δεν διαθέτουν στη βάση δεδομένων τους σχετική αναφορά ύποπτων συναλλαγών·
52. επισημαίνει ότι σε ορισμένα κράτη μέλη δεν υφίστανται σαφείς κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την αμοιβαία συνεργασία μεταξύ εθνικών ΜΧΠ και εθνικών φορολογικών αρχών προκειμένου να διασφαλίζεται φορολογική συνέπεια·
53. επισημαίνει ότι τα φορολογικά εγκλήματα μόλις πρόσφατα αναγνωρίστηκαν ως βασικά αδικήματα συναφή με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες δυνάμει της οδηγίας AMLD IV της οποίας η προθεσμία για μεταφορά στο εθνικό δίκαιο έληξε στις 26 Ιουνίου 2017· επισημαίνει ότι στην οδηγία αναφέρεται ρητά ότι οι διαφορές μεταξύ των ορισμών των φορολογικών εγκλημάτων σύμφωνα με το εκάστοτε εθνικό δίκαιο δεν εμποδίζουν την ικανότητα των ΜΧΠ να ανταλλάσσουν πληροφορίες· σημειώνει, ωστόσο, ότι η διεθνής συνεργασία μεταξύ ΜΧΠ μπορεί να απορριφθεί λόγω σημαντικών διαφορών όσον αφορά τον ορισμό και την ποινικοποίηση των βασικών αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μεταξύ των κρατών μελών·
54. επισημαίνει ότι στην οδηγία AMLD IV περιλαμβάνεται η υποχρέωση θέσπισης κεντρικών μητρώων για τους τελικούς πραγματικούς δικαιούχους· εκφράζει τη δυσaréσκειά του για το γεγονός ότι μέχρι σήμερα δεν έχουν εκπληρώσει όλα τα κράτη μέλη την εν λόγω υποχρέωση ούτε έχουν όλες οι ΜΧΠ πρόσβαση στις συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τους τελικούς πραγματικούς δικαιούχους·
55. επισημαίνει ότι η πλατφόρμα ΜΧΠ της ΕΕ εντόπισε αρκετές ελλείψεις κατά τη διαδικασία χαρτογράφησης και ανάλυσης των αδυναμιών των ΜΧΠ· επισημαίνει ότι αυτό οφείλεται στη μη εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας AMLD III, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες τραπεζικού λογαριασμού, καθώς και σε σημαντικές διαφορές μεταξύ των εθνικών προσεγγίσεων·
56. υπογραμμίζει ότι ορισμένα θεσμικά όργανα των κρατών μελών που είναι αρμόδια για την εφαρμογή και την επιβολή κανόνων σχετικά με τη φορολογική απάτη και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες φαίνεται ότι δεν είναι εντελώς ανεξάρτητα από πολιτικές επιρροές¹·

---

¹ Απολογισμός αποστολής της επιτροπής PANA στη Μάλτα – 20 Φεβρουαρίου 2017.

57. τονίζει ότι απεστάλησαν επιστολές επί παραβάσει σε ορισμένα κράτη μέλη λόγω μη εφαρμογής της οδηγίας AMLD III, και ότι έξι κράτη μέλη (Βέλγιο, Γαλλία, Ισπανία, Ιρλανδία, Πολωνία και Σουηδία) προσήχθησαν σε δίκη· επισημαίνει ότι η υπόθεση της Πολωνίας αποσύρθηκε, όμως επιβλήθηκαν κυρώσεις στα άλλα πέντε κράτη μέλη για μη έγκαιρη εφαρμογή της οδηγίας· τονίζει, ωστόσο, ότι το γεγονός αυτό εγείρει ερωτήματα ως προς το αν οι διαδικασίες επί παραβάσει επαρκούν για να εξακριβωθεί η ποιότητα της εφαρμογής από τα κράτη μέλη·
58. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ανεπαρκής αντιμετώπιση των εν λόγω ελλείψεων από τα κράτη μέλη φέρεται ότι οδήγησε στη μη αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας AMLD III· τονίζει επίσης ότι η Επιτροπή δεν κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει, γεγονός που ενδεχομένως ευθύνεται για την αδυναμία της να επιβάλει την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων·
59. εκφράζει τη δυσaréσκειά του για το γεγονός ότι η Επιτροπή, λόγω έλλειψης προσωπικού, δεν κατάφερε να ασκήσει κατάλληλη εποπτεία όσον αφορά την εφαρμογή της AMLD στα κράτη μέλη· επισημαίνει επίσης ότι η Επιτροπή δεν διενήργησε ανεξάρτητη αξιολόγηση του ενωσιακού καταλόγου τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου για καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·

3 Διαμεσολαβητές¹

3.1. Νομικό πλαίσιο

60. υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την AMLD IV, στον ισχύοντα ορισμό των υπόχρεων οντοτήτων υποβολής αναφορών περιλαμβάνονται χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και πιστωτικά ιδρύματα, ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές και φορολογικοί σύμβουλοι, συμβολαιογράφοι, φορείς παροχής υπηρεσιών σε εταιρείες καταπιστευματικής διαχείρισης ή επιχειρήσεις, κτηματομεσίτες, πάροχοι υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών και άλλοι ελεύθεροι επαγγελματίες νομικοί·
61. υπενθυμίζει την υποχρέωση των υπόχρεων οντοτήτων να διεξάγουν διαδικασία δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και να αναφέρουν υπόνοιες για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες σύμφωνα με την AMLD· επισημαίνει ότι, όσον αφορά τους επαγγελματίες νομικούς, κάτι τέτοιο ισχύει μόνο όταν δεν υπέχουν υποχρέωση τήρησης επαγγελματικού απορρήτου ή προστασίας του απορρήτου της επικοινωνίας·
62. υπενθυμίζει ότι απαιτείται ενισχυμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη, ιδίως για πελάτες που είναι πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα, προκειμένου να διαπιστωθεί η πηγή του πλούτου ή η προέλευση των κεφαλαίων· υπενθυμίζει ότι οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να διαθέτουν συστήματα που τους επιτρέπουν να ανταποκρίνονται πλήρως και γρήγορα στα αιτήματα των ΜΧΠ, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο·
63. επισημαίνει ότι τα κράτη μέλη έχουν συγκροτήσει ένα ευρύ φάσμα εποπτικών φορέων

¹ Τα ποσοστά που αναφέρονται στο εν λόγω κεφάλαιο βασίζονται σε ανάλυση στοιχείων της Διεθνούς Σύμπραξης Ερευνητών Δημοσιογράφων (ICIJ) στην οποία προέβη το Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής (CEPS) κατόπιν αιτήματος της εξεταστικής επιτροπής για τη διερεύνηση περιπτώσεων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής.

για τον έλεγχο των διαφόρων τύπων υπόχρεων οντοτήτων υποβολής αναφορών δυνάμει της οδηγίας AMLD, και ότι, ως εκ τούτου, οι σύμβουλοι και οι διαμεσολαβητές υπόκεινται σε ρυθμιστικό πλαίσιο και εποπτεία που ασκείται από κυβερνητικούς φορείς ή αυτορρυθμιζόμενους επαγγελματικούς φορείς·

64. υπογραμμίζει ότι σε πολλά κράτη μέλη η φοροαποφυγή, την οποία ενισχύουν οι εν λόγω παράγοντες διευκόλυνσης, δεν συνιστά βασικό αδίκημα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες διότι, σύμφωνα με τον οικείο ποινικό κώδικα, δεν εμπίπτει στην κατηγορία των σοβαρών εγκλημάτων· υπογραμμίζει επίσης ότι σε ορισμένα κράτη μέλη η φοροαποφυγή είναι πλημμέλημα και, συνεπώς, θεωρείται απλώς διοικητική παράβαση· επισημαίνει ότι σκοπός της οδηγίας AMLD IV, της οποίας η προθεσμία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο έληξε στις 26 Ιουνίου 2017, είναι να επιφέρει εναρμόνιση ως προς το συγκεκριμένο σημείο·
65. επισημαίνει ότι το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να «εξετάσει νομοθετικές πρωτοβουλίες σχετικά με κανόνες υποχρεωτικής γνωστοποίησης σύμφωνα με το πνεύμα της Δράσης 12 του σχεδίου του ΟΟΣΑ για τη BEPS, με στόχο την εισαγωγή πιο αποτελεσματικών αντικινήτρων για διαμεσολαβητές που συνεργούν σε σχεδιασμούς φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής»·
66. επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής για την αυτόματη ανταλλαγή φορολογικών καθεστώτων που προτείνονται από διαμεσολαβητές, η οποία δημοσιεύτηκε στις 21 Ιουνίου 2017·
67. υπενθυμίζει ότι η οδηγία 2013/36/ΕΕ σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (CRD IV) απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την εφαρμογή διοικητικών κυρώσεων σε χρηματοδοτικά ιδρύματα που κηρύχθηκαν υπεύθυνα για σοβαρές παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίστηκαν δυνάμει της οδηγίας AMLD III·
68. υπενθυμίζει ότι η οδηγία για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, του 2006, (SAD 2006) θα έπρεπε να είχε τεθεί σε εφαρμογή το αργότερο έως τις 29 Ιουνίου 2008·
69. επισημαίνει ότι η τροποποιηθείσα οδηγία για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, του 2014, (SAD 2014) και η SARPIE (για τις οντότητες δημοσίου συμφέροντος) θα έπρεπε να τεθεί σε εφαρμογή το αργότερο έως τις 17 Ιουνίου 2016, με εξαίρεση το άρθρο 16 παράγραφος 6 της SARPIE, το οποίο θα έπρεπε να τεθεί σε εφαρμογή το αργότερο έως τις 17 Ιουνίου 2017·

3.2. Πορίσματα

70. επισημαίνει ότι τα έγγραφα του Παναμά περιλαμβάνουν συνολικά 14 000 διαμεσολαβητές, εκ των οποίων περίπου 2 700, ή το 19 %, είναι εγκατεστημένοι στην ΕΕ¹.

---

¹ «Role of advisors and intermediaries in the schemes revealed in the Panama Papers», Willem Pieter de

71. επισημαίνει ότι οι διαμεσολαβητές της ΕΕ των οποίων μνεία γίνεται στα έγγραφα του Παναμά ευθύνονται για τη σύσταση περίπου του 20 %, ή 39 700, επί του συνολικού αριθμού οντοτήτων που συστάθηκαν από την εταιρεία Mossack Fonseca·
72. επισημαίνει ότι οι νομικές εταιρείες, οι λογιστές, οι εταιρείες καταπιστευματικής διαχείρισης και οι εταιρείες διαχείρισης, καθώς και οι τράπεζες είναι οι πιο διαδεδομένοι τύποι διαμεσολαβητών, αλλά ότι οι εν λόγω υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν και από πολλούς άλλους αυτορρυθμιζόμενους και μη αυτορρυθμιζόμενους επαγγελματίες·
73. επισημαίνει ότι ιδίως οι διαχειριστές πλούτου δεν ρυθμίζονται επαρκώς στο πλαίσιο του δικαίου της ΕΕ ούτε στο πλαίσιο των εθνικών δικαίων κρατών μελών και τρίτων χωρών· διαπιστώνει ότι ο πολυεθνικός χαρακτήρας των υπηρεσιών που παρέχουν δημιουργεί συγκεκριμένη πρόκληση για την ορθή και δέουσα παρακολούθηση και την επιβολή κυρώσεων στις δραστηριότητές τους·
74. παρατηρεί ότι η εποπτεία ή η αυτορρύθμιση των διαμεσολαβητών εξαρτάται από τη δικαιοδοσία και το είδος του διαμεσολαβητή ή συμβούλου· επισημαίνει ότι πολλές από τις εν λόγω δομές έχουν την έδρα τους εκτός της δικαιοδοσίας των υπόχρεων οντοτήτων και, ως εκ τούτου, πολλές περιπτώσεις δεν καλύπτονται από νομοθετικές απαιτήσεις· επισημαίνει ότι η πλειονότητα των διαμεσολαβητών στην ΕΕ έχουν την έδρα τους στο Ηνωμένο Βασίλειο, το Λουξεμβούργο και η Κύπρο¹·
75. παρατηρεί ότι οι εταιρείες καταπιστευματικής διαχείρισης και οι εταιρείες διαχείρισης, καθώς και οι φορείς παροχής υπηρεσιών σε εταιρείες, αποτελούν τη σημαντικότερη ομάδα που ζητεί τη σύσταση υπεράκτιων οντοτήτων από τη Mossack Fonseca, με δεύτερους σε σειρά τους λογιστές, ακολουθούμενους από τους φορολογικούς συμβούλους, τους δικηγόρους και τους συμβούλους, οι οποίοι ευθύνονται για τη σύσταση περίπου του ενός τρίτου των υφιστάμενων υπεράκτιων οντοτήτων²·
76. υπογραμμίζει ότι οι διαμεσολαβητές συμβάλλουν στη σύσταση εταιρειών-βιτρινών και στο άνοιγμα λογαριασμών, συχνά ορίζοντας κάποιον εντεταλμένο διευθυντή ο οποίος διαχειρίζεται τα περιουσιακά στοιχεία και εργάζεται για λογαριασμό του πραγματικού δικαιούχου, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα τη διατήρηση της ανωνυμίας του τελικού πραγματικού δικαιούχου·
77. υπογραμμίζει ότι η αγορά ακινήτων παρέχει στους ιδιώτες μια σημαντική οδό νομιμοποίησης ή επένδυσης κεφαλαίων που έχουν αποκτηθεί παράνομα, δεδομένου ότι η αγορά ακινήτων πραγματοποιείται μέσω ανώνυμων εταιρειών-βιτρινών ή εταιρειών καταπιστευματικής διαχείρισης, χωρίς να υπόκειται σε δέουσα επιμέλεια·
78. υπογραμμίζει ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι υπόχρεες οντότητες ανέθεταν τις οικείες υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη σε τρίτους, γεγονός που συχνά οδηγούσε σε μηδαμινή ή ανύπαρκτη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη·

Groen, Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής, Απρίλιος 2017.

¹ «Role of advisors and intermediaries in the schemes revealed in the Panama Papers», Willem Pieter de Groen, Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής, Απρίλιος 2017.

² Βάσει της διαδικασίας χαρτογράφησης των διαμεσολαβητών που ευθύνονται για το 86 % περίπου των οντοτήτων που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων της ICIJ.

79. επισημαίνει ότι συγκεκριμένες υπόχρεες οντότητες χρησιμοποίησαν το νομικό αρμπιτράζ μεταξύ διαφορετικών δικαιοδοσιών προκειμένου να αποφύγουν τη συμμόρφωση με υποχρεωτικές διαδικασίες δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και έτσι να διασφαλίσουν την ανωνυμία του τελικού πραγματικού δικαιούχου·
80. επισημαίνει ότι σε ορισμένες χώρες η φοροαποφυγή δεν συνιστά ποινικό αδίκημα, και αναμένεται από τους φορολογικούς συμβούλους να εντοπίζουν τις φθηνότερες φορολογικές δομές για τους πελάτες τους, καθώς σε διαφορετική περίπτωση οφείλουν να καταβάλουν αποζημίωση στους πελάτες τους·
81. επισημαίνει την έλλειψη εποπτικής συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ αρμόδιων αρχών στα κράτη μέλη και σε ολόκληρη την ΕΕ συνολικά·
82. τονίζει ότι η ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ δεν επιβάλλεται επαρκώς, και ότι το γεγονός αυτό επιτρέπει στους διαμεσολαβητές να εκτελούν επισήμως τα καθήκοντά τους, όπως οι διαδικασίες δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και άλλες υποχρεώσεις υποβολής αναφορών, ενώ παράλληλα παρακάμπτουν το πνεύμα του νόμου·

Ρόλοι και αρμοδιότητες των τραπεζών

83. επισημαίνει ότι οι τράπεζες, οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και οι διαχειριστές πλούτου αποτελούν περίπου το ένα έκτο των οντοτήτων που αποκαλύπτονται στα έγγραφα του Παναμά· τονίζει ότι οι τράπεζες διαδραμάτισαν ρόλο διαμεσολαβητή περίπου στο 9 % των υπεράκτιων οντοτήτων που συστάθηκαν από την Mossack Fonseca·
84. αναγνωρίζει ότι οι τράπεζες συμμετείχαν σε τέσσερις ευρείες κατηγορίες δραστηριοτήτων, συγκεκριμένα στην παροχή και διαχείριση υπεράκτιων δομών, στο άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών στις υπεράκτιες οντότητες, στην παροχή άλλων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και στις τραπεζικές εργασίες μέσω ανταποκριτών¹·
85. τονίζει ότι οι τράπεζες είναι βασικοί παράγοντες εντοπισμού ύποπτων συναλλαγών και υποβολής σχετικών αναφορών στις εθνικές ΜΧΠ·
86. αναγνωρίζει ότι η τραπεζική διαμεσολάβηση κατά τη σύσταση υπεράκτιων δομών μειώθηκε σημαντικά από το 2007, όταν αποκαλύφθηκε ότι οι τράπεζες προωθούσαν σε μεγάλη κλίμακα την αποφυγή της εφαρμογής της οδηγίας για τη φορολόγηση των αποταμιεύσεων (2005)· επισημαίνει ότι οι κίνδυνοι δυσφήμισης και οι ρυθμιστικοί κίνδυνοι που εκδηλώθηκαν αμέσως μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση συνέβαλαν επίσης στη μείωση του αριθμού των υπεράκτιων οντοτήτων που συστάθηκαν με διαμεσολάβηση των τραπεζών από το 2008²·
87. παρατηρεί ότι οι ιδιωτικές θυγατρικές μεγάλων τραπεζών σε χρηματοπιστωτικά κέντρα διαδραμάτισαν βασικό ρόλο στην παροχή διασυννοριακών υπηρεσιών σε ιδιώτες με μεγάλη περιουσία·
88. υπογραμμίζει ότι οι ιδιωτικοί τραπεζικοί οργανισμοί δεν συμμορφώνονταν πάντοτε με

¹ Obermayer & Obermaier, 2016.

² Report on Investigation of Nordea Private Banking in Relation to Offshore Structures, 20 Ιουνίου 2016, και αποστολή στη βελγική κοινοβουλευτική εξεταστική επιτροπή, 26 Απριλίου 2017.

τις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές ή τις κανονιστικές απαιτήσεις (δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη), και ότι ορισμένες φορές οι τράπεζες δεν ταξινομούσαν τους πελάτες στην κατάλληλη κατηγορία υψηλού κινδύνου, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα να είναι ελλιπής η επακόλουθη υποβολή αναφορών ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας¹.

89. παρατηρεί ότι οι έλεγχοι δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη βασίζονται κυρίως στην υποβολή υπεύθυνης δήλωσης ή σε τυπική διαδικασία «τσεκαρίσματος» εκ μέρους των οντοτήτων που ανοίγουν τραπεζικό λογαριασμό, χωρίς δέουσα διερεύνηση του προφίλ τους².

Τραπεζική εποπτεία

90. επισημαίνει ότι η εποπτική δράση που ανέλαβαν οι αρμόδιες αρχές μετά τα έγγραφα του Παναμά κυμάνθηκε από τον πλήρη διασταυρούμενο έλεγχο όλων των εποπτευόμενων τραπεζών έως τη διεξαγωγή δειγματοληπτικών ελέγχων και την παντελή απουσία δράσης·
91. επισημαίνει ότι σε ορισμένα κράτη μέλη οι εξουσίες των αρμόδιων αρχών περιορίζονται στην εποπτεία της ύπαρξης ελέγχων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·
92. επισημαίνει ότι η ικανότητα των αρμόδιων αρχών να επαληθεύουν την εφαρμογή πολιτικών και διαδικασιών σε ολόκληρους ομίλους εταιρειών παρεμποδίζεται ορισμένες φορές από την εθνική νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων και το τραπεζικό απόρρητο·
93. επισημαίνει ότι, σύμφωνα με πληροφορίες της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ), έως τον Δεκέμβριο του 2016 περίπου 1 300 τράπεζες είχαν ελεγχθεί είτε μέσω ελέγχων εκτός τόπου είτε με συνδυασμό ελέγχων εκτός τόπου και επιτόπιων επισκέψεων· τα τελικά αποτελέσματα αναμένονται το τρίτο τρίμηνο του 2017· υπογραμμίζει τις πρώτες ενδείξεις των αποτελεσμάτων, οι οποίες υποδηλώνουν ότι σε ορισμένες περιπτώσεις εντοπίστηκαν ελλείψεις·
94. επισημαίνει ότι λίγες ήταν οι αρμόδιες αρχές που διερεύνησαν την υπόθεση των εγγράφων του Παναμά πέραν της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, και ότι λίγες μόνο προχώρησαν στην προφανή σύνδεση με φορολογικά εγκλήματα·
95. παρατηρεί ότι οι αρχές των κρατών μελών δεν κατάφεραν να ασκήσουν αποτελεσματική εποπτεία στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ούτε πριν από τις αποκαλύψεις των εγγράφων του Παναμά, και ότι δεν επέβαλαν επαρκείς κυρώσεις στα χρηματοδοτικά ιδρύματα που διέπονται από την οδηγία CRD IV και τα οποία κρίθηκαν υπεύθυνα για σοβαρές παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίστηκαν δυνάμει της οδηγίας AMLD III·
96. επισημαίνει ότι περισσότερες από 20 αρμόδιες εποπτικές αρχές τραπεζών της ΕΕ

---

¹ Ακρόαση επιτροπής PANA, 9 Φεβρουαρίου 2017.

² Ακρόασεις επιτροπής PANA, 13 Οκτωβρίου 2016 και 24 Ιανουαρίου 2017.

ανέλαβαν εποπτική δράση αμέσως μετά τη δημοσίευση των εγγράφων του Παναμά¹.

Δικηγόροι και νομικές εταιρείες

97. επισημαίνει τις δυσκολίες όσον αφορά την υπαγωγή σε ρυθμιστικό πλαίσιο δικηγόρων και νομικών εταιρειών που συμμετέχουν στη σύσταση και τη διατήρηση υπεράκτιων δομών, δεδομένου ότι συχνά λειτουργούν σε διασυνοριακό επίπεδο και σε ορισμένες περιπτώσεις δεν υπάρχουν σε συγκεκριμένες νομοθετικές απαιτήσεις·
98. τονίζει ότι οι δικηγόροι και οι νομικές εταιρείες συχνά παρέχουν επενδυτικές και φορολογικές συμβουλές και συνδρομή κατά τη σύσταση υπεράκτιων οντοτήτων, συχνά σε άμεση επαφή με τους τελικούς πραγματικούς δικαιούχους·
99. επισημαίνει ότι ο αριθμός των αναφορών ύποπτων συναλλαγών που υποβάλλουν δικηγόροι, καθώς και άλλοι κατεξοχήν αυτορρυθμιζόμενοι επαγγελματίες, είναι χαμηλός², και επισημαίνει ότι η υποβολή αναφορών από δικηγόρους συχνά οφείλεται σε αποκαλύψεις των μέσων ενημέρωσης·
100. αναγνωρίζει ότι στα περισσότερα κράτη μέλη η εποπτεία των δικηγόρων πραγματοποιείται από επαγγελματικούς δικηγορικούς συλλόγους οι οποίοι δεν εποπτεύουν ενεργά τα μέλη τους αλλά δρουν κατόπιν καταγγελιών που υποβάλλουν πελάτες· εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι τα στατιστικά στοιχεία σχετικά με κυρώσεις ή πειθαρχικά μέτρα που επιβάλλουν οι εθνικοί δικηγορικοί σύλλογοι δεν διατίθενται στο κοινό σε όλες τις χώρες της ΕΕ·
101. επισημαίνει ότι οι ασκούντες νομικό επάγγελμα υπόκεινται σε αυστηρές κυρώσεις (αστικές και, ενίοτε, ποινικές) για τυχόν αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που ορίζει η οδηγία AMLD· ωστόσο, επισημαίνει επίσης ότι οι εν λόγω αυστηρές πειθαρχικές διαδικασίες σπανίως οδηγούν σε διαγραφή από τον σύλλογο³·
102. επισημαίνει ότι το πεδίο εφαρμογής των καταστατικών διατάξεων σχετικά με το απόρρητο της επικοινωνίας μεταξύ δικηγόρων και πελατών όσον αφορά συγκεκριμένους εντεταλμένους επαγγελματίες, όπως δικηγόροι και συμβολαιογράφοι, και το δικαίωμα αυτών να αρνηθούν να καταθέσουν ή να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με φορολογικά ζητήματα δεν είναι σαφές ούτε συνεπές σε όλα τα κράτη μέλη, πόσω μάλλον σε διακρατικό επίπεδο·
103. επισημαίνει ειδικότερα ότι σε πολλά κράτη μέλη δεν προβλέπονται κυρώσεις για τους δικηγόρους που συμβουλεύουν κατοίκους αλλοδαπής πώς να φοροδιαφύγουν ή πώς να νομιμοποιήσουν έσοδα από παράνομες δραστηριότητες σε άλλη δικαιοδοσία σύμφωνα με την αρχή της εδαφικότητας·

Λογιστές, λογιστικές εταιρείες και ελεγκτές

¹ Υποβολή γραπτών απαντήσεων της EAT στην επιτροπή PANA, ακρόαση PANA, 13 Οκτωβρίου 2016.

² Βλ., για παράδειγμα, εκθέσεις αμοιβαίας αξιολόγησης της FATF, ή τη μελέτη με τίτλο «Fighting tax crimes – cooperation between Financial Intelligence Units», δρ Amandine Scherrer και δρ Anthony Amicelle, Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (EPRS), Μάρτιος 2017.

³ Rules on independence and responsibility regarding auditing, tax advice, accountancy, account certification services and legal services, Ian Roxan and Saipriya Kamath (London School of Economics) and Willem Pieter De Groen (Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής), Απρίλιος 2017.

104. επισημαίνει ότι το προσωπικό των εταιρειών αποτελείται πρωτίστως από επαγγελματίες λογιστές, ελεγκτές, νομικούς εμπειρογνώμονες και φοροτεχνικούς·
105. επισημαίνει ότι οι υπεράκτιες οντότητες με έδρα στις βασικές δικαιοδοσίες των εγγράφων του Παναμά (μεταξύ άλλων στις βρετανικές Παρθένες Νήσους, στον Παναμά και στις Σεϋχέλλες) δεν υπόκεινται σε απαιτήσεις λογιστικού ελέγχου· υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι όταν οι υπεράκτιες οντότητες είναι ενοποιημένες με τις μητρικές επιχειρήσεις, θα πρέπει να υπόκεινται σε λογιστικό έλεγχο· παρατηρεί ότι σε ορισμένες δικαιοδοσίες οι επόπτες απαιτούν από τις τράπεζες και άλλους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές να ελέγχουν μέρος των διαδικασιών τους, για παράδειγμα τις διαδικασίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·
106. επισημαίνει ότι ο ρόλος των λογιστικών εταιρειών στις μεθοδεύσεις που αποκαλύφθηκαν στα έγγραφα του Παναμά συνίστατο πρωτίστως στην παροχή συμβουλών και στη διατήρηση των υπεράκτιων δομών, και ότι οι ελεγκτές δεν είχαν ενεργό συμμετοχή, δεδομένου ότι οι υπεράκτιες οντότητες συχνά δεν υπόκεινται σε απαιτήσεις λογιστικού ελέγχου·
107. επισημαίνει ότι οι λογιστικές εταιρείες συχνά εκδίδουν εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις πρακτικές που θεωρούν αποδεκτές·
108. επισημαίνει ότι ο αριθμός των αναφορών ύποπτων συναλλαγών που υποβλήθηκαν από λογιστές είναι χαμηλός¹·

Εταιρείες καταπιστευματικής διαχείρισης και εταιρείες διαχείρισης

109. υπενθυμίζει ότι οι εταιρείες καταπιστευματικής διαχείρισης και οι εταιρείες διαχείρισης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη δημιουργία και τη διατήρηση υπεράκτιων οντοτήτων·
110. εκφράζει τη δυσaréσκειά του για το γεγονός ότι οι φορείς χάραξης πολιτικής είναι δύσκολο να εντοπίσουν εταιρείες καταπιστευματικής διαχείρισης και εταιρείες διαχείρισης σε εγχώριες δικαιοδοσίες λόγω της περιορισμένης φυσικής παρουσίας των εταιρειών και των περιορισμένων πληροφοριών που έχουν στη διάθεσή τους οι νομοθέτες ή οι αρχές·
111. επισημαίνει ότι οι εταιρείες καταπιστευματικής διαχείρισης ενεργούν εξ ονόματος των τελικών πραγματικών δικαιούχων, όμως οι άμεσοι πελάτες τους είναι, στις περισσότερες περιπτώσεις, άλλοι διαμεσολαβητές όπως άλλες εταιρείες καταπιστευματικής διαχείρισης, νομικές και λογιστικές εταιρείες και τράπεζες·
112. επισημαίνει ότι οι εταιρείες καταπιστευματικής διαχείρισης μπορεί να είναι ανεξάρτητες εταιρείες ή να ανήκουν σε άλλου είδους εταιρείες παροχής υπηρεσιών, όπως νομικές εταιρείες ή τράπεζες·
113. τονίζει ότι οι εταιρείες καταπιστευματικής διαχείρισης θα μπορούσαν να αποτελέσουν

---

¹ Βλ. για παράδειγμα τις εκθέσεις αμοιβαίας αξιολόγησης της FATF, ή τη μελέτη με τίτλο «Fighting tax crimes – cooperation between Financial Intelligence Units», δρ Amandine Scherrer και δρ Anthony Amicelle, Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (EPRS), Μάρτιος 2017.

ακόμα μεγαλύτερο μέσο κατάχρησης στο μέλλον, δεδομένου ότι δεν είναι νομικές οντότητες και, ως εκ τούτου, σε αντίθεση με τις εταιρείες, δεν υπόκεινται σε καμία μορφή λογιστικών απαιτήσεων ή απαιτήσεων δημοσιοποίησης·

4. Ο παράγοντας «τρίτες χώρες»

4.1. Πορίσματα

114. υπενθυμίζει ότι η συλλογή πληροφοριών εκ μέρους των νομικών οντοτήτων σχετικά με τους τελικούς πραγματικούς δικαιούχους δεν είναι, επί του παρόντος, υποχρεωτική σύμφωνα με τη νομοθεσία ορισμένων τρίτων χωρών¹.
115. υπογραμμίζει ότι ορισμένες τρίτες χώρες χρησιμοποιούν ειδικά φορολογικά καθεστώτα για να προσελκύσουν επιχειρήσεις· επισημαίνει ότι σε ορισμένες δικαιοδοσίες είναι εξαιρετικά εύκολη η σύσταση εταιρείας χωρίς να αποκαλυφθεί η ταυτότητά της, διότι απαιτούνται γι' αυτό ελάχιστες μόνο πληροφορίες· παρατηρεί ότι για τη δημιουργία απλών νομικών εγγράφων διαδικτυακά απαιτούνται λίγα μόνο βήματα· εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να οδηγήσει στη διάδοση πρακτικών φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής·
116. παρατηρεί ότι, μολονότι η νομοθεσία των ΗΠΑ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη διαφάνεια όσον αφορά τους τελικούς πραγματικούς δικαιούχους είναι λιγότερο φιλόδοξη από εκείνη της ΕΕ, η επιβολή στις ΗΠΑ είναι περισσότερο αποτελεσματική·
117. επισημαίνει το σύστημα αναβολής φόρου στις ΗΠΑ, το οποίο επιτρέπει στις πολυεθνικές επιχειρήσεις να τοποθετούν σε υπεράκτιες εταιρείες και για απεριόριστο χρονικό διάστημα τα κέρδη που αποκομίζουν σε άλλο κράτος, αποφεύγοντας τους οφειλόμενους φόρους κατά τον επαναπατρισμό των εν λόγω κερδών·

4.2. Αναπτυσσόμενες χώρες

118. τονίζει ότι, παράλληλα με την αύξηση της ανισότητας, οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες πλήττονται δυσανάλογα από τη φοροδιαφυγή και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω υπεράκτιων δομών· επισημαίνει ότι το 30 % του αφρικανικού οικονομικού πλούτου διατηρείται σε υπεράκτιες εταιρείες, γεγονός που οδηγεί σε απώλειες φορολογικών εσόδων ύψους 14 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ².
119. υπογραμμίζει ότι οι παράνομες χρηματοοικονομικές ροές έχουν καταστροφικές συνέπειες για τις αναπτυσσόμενες χώρες³· επισημαίνει ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις που δημοσίευσε η οργάνωση Global Financial Integrity (GFI) σε έκθεσή της τον Δεκέμβριο του 2014, την περίοδο 2003-2012 οι αναπτυσσόμενες και αναδυόμενες οικονομίες έχασαν 6,6 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ λόγω παράνομων χρηματοοικονομικών ροών, ενώ οι παράνομες εκροές σημείωσαν θεαματική μέση αύξηση της τάξης του

---

¹ Απολογισμός αποστολής της επιτροπής PANA στις ΗΠΑ – 21-24 Μαρτίου 2017.

² Gabriel Zucman, Teresa Lavender Fagan and Thomas Piketty (2015), «The hidden wealth of nations: The scourge of tax havens». University of Chicago Press, 2015.

³ ΟΟΣΑ, «[Illicit Financial Flows from Developing Countries: Measuring OECD Responses](#)», 2014, σ. 15.

9,4 % ετησίως¹.

120. τονίζει την αντίφαση στο πλαίσιο της οποίας ορισμένες εταιρείες, συχνά υποστηριζόμενες από δόλιους υπαλλήλους, χρησιμοποιούν φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή, μεταβιβαστική τιμολόγηση και μεθόδους απόκρυψης της ιδιοκτησίας εταιρειών προκειμένου να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη, ενώ την ίδια στιγμή εκατομμύρια άνθρωποι δεν διαθέτουν επαρκή διατροφή, υγεία και εκπαίδευση².
121. είναι της άποψης ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες εξαιρούνται από το σύστημα αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών του ΟΟΣΑ, λόγω έλλειψης τεχνικών και θεσμικών δυνατοτήτων και ανθρώπινου δυναμικού· επισημαίνει ότι, όσον αφορά την παγκόσμια συνεργασία, πρέπει να θεσπιστεί μια κοινή προσέγγιση όσον αφορά τις απλές αρχές ώστε να υπάρξει θετικό αποτέλεσμα·
122. διαπιστώνει ότι η Αφρική ως ήπειρος χάνει τουλάχιστον 50 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ ετησίως λόγω παράνομων χρηματοοικονομικών ροών, ποσό διπλάσιο εκείνου που λαμβάνει ως διεθνή βοήθεια· ακούει την έκκληση που απευθύνουν εκπρόσωποι των αναπτυσσόμενων χωρών σε παράνομους φορολογικούς παραδείσους οι οποίοι συσσωρεύουν παράνομα επιχειρηματικά κεφάλαια³.

5. Καταγγέλτες

123. τονίζει το γεγονός ότι τα LuxLeaks, τα έγγραφα του Παναμά, τα Swiss Leaks, τα Bahamas Leaks, τα Football Leaks και πολλές ακόμα διαρροές έχουν αποδείξει τον καίριο ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι καταγγέλτες στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της απάτης, του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού ή της διαφθοράς, καθώς και στην αποκάλυψη κρυφών συμπεριφορών· υπογραμμίζει, ως εκ τούτου, ότι η προστασία των καταγγελτών μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος, στην προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης και στην ενίσχυση του κράτους δικαίου·
124. εκφράζει την αποδοκιμασία του για το γεγονός ότι ορισμένες χώρες χρησιμοποιούν τη δίωξη των καταγγελτών ως μέσο διασφάλισης του απορρήτου⁴· θεωρεί ιδιαίτερα λυπηρό το γεγονός ότι στην περίπτωση των LuxLeaks, μέχρι στιγμής έχει ασκηθεί δίωξη μόνο κατά των καταγγελτών, ενώ δεν έχουν απαγγελθεί κατηγορίες κατά των εταιρειών και των διαμεσολαβητών που συμμετείχαν σε φορολογικές αποφάσεις τύπου «tax ruling» οι οποίες ήρθαν στο φως μέσω των εγγράφων των LuxLeaks·
125. επικροτεί το γεγονός ότι η Επιτροπή αξιολογεί επί του παρόντος τις δυνατότητες για ανάληψη οριζόντιας ή πρόσθετης τομεακής δράσης σε ενωσιακό επίπεδο προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των καταγγελτών· επισημαίνει ότι το Κοινοβούλιο βρίσκεται σε διαδικασία κατάρτισης μη νομοθετικού ψηφίσματος με το οποίο θα παρέχει συστάσεις επί του θέματος·

6. Διοργανική συνεργασία

---

¹ [Global Financial Integrity](#).

² Marc Tran, «[Tax Evasion Still Crippling Africa as Rich Countries Fail to Deliver Support](#)», *The Guardian*, 10 Μαΐου 2013.

³ Ακρόαση της επιτροπής PANA σχετικά με τις αναπτυσσόμενες χώρες, 6 Απριλίου 2017.

⁴ «Overcoming the shadow economy», Joseph E. Stiglitz και Mark Pieth, Νοέμβριος 2016.

126. υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 της ΣΕΕ, σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, η Ένωση και τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τα εκ των Συνθηκών καθήκοντα βάσει αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας συνεργασίας·
127. επισημαίνει ότι η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας περιλαμβάνει την υποχρέωση των κρατών μελών να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για τη διατήρηση του πεδίου εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας του ενωσιακού δικαίου· υπενθυμίζει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να απέχουν από μέτρα που θα μπορούσαν να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο την επίτευξη του αποτελέσματος που ορίζει το ενωσιακό δίκαιο·
128. επικροτεί την καλή συνεργασία με την Επιτροπή όσον αφορά την πρόσκληση προς τον πρόεδρο Juncker και τους επιτρόπους Jourogá και Moscovici, καθώς και προς υπαλλήλους της Επιτροπής προκειμένου να παραστούν σε συνεδριάσεις επιτροπών· εκφράζει, ωστόσο, δυσaréσκεια διότι ορισμένες απαντήσεις που δόθηκαν κατά την ανταλλαγή απόψεων ήταν μη ικανοποιητικές·
129. επικροτεί τις απαντήσεις που έδωσαν οι Υπουργοί Οικονομικών και Δικαιοσύνης των 25 κρατών μελών στο ερωτηματολόγιο που απέστειλε η επιτροπή· εκφράζει, ωστόσο, δυσaréσκεια για το γεγονός ότι η Μάλτα, η Δανία και η Ουγγαρία δεν απάντησαν·
130. τονίζει το γεγονός ότι χρειάστηκαν έξι μήνες για τη σύναψη συμφωνίας με την Επιτροπή σχετικά με την πρόσβαση σε μη διαβαθμισμένα, εμπιστευτικά έγγραφα, ενώ η καθυστέρηση αυτή αποτέλεσε σοβαρό εμπόδιο στο έργο της επιτροπής· υπογραμμίζει ότι τα έγγραφα που υποβλήθηκαν δεν ήταν όλα επικαιροποιημένα, ενώ σε πολλές περιπτώσεις περιελάμβαναν πολλές αναθεωρήσεις, γεγονός που δημιούργησε σοβαρά εμπόδια στο έργο της επιτροπής·
131. επισημαίνει ότι η επιτροπή κάλεσε σε αρκετές περιπτώσεις τις υφιστάμενες και τις επερχόμενες Προεδρίες να συμμετάσχουν σε ακροάσεις με θέμα τη συνεργασία και τη μελλοντική πορεία στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής, όμως οι εν λόγω προσκλήσεις δεν έγιναν σε όλες τις περιπτώσεις δεκτές·
132. επισημαίνει ότι, παρά τις εκκλήσεις του Συμβουλίου, δεν έχει διατεθεί κανένα έγγραφο στην επιτροπή· θέτει, ως εκ τούτου, υπό αμφισβήτηση την πολιτική βούληση του Συμβουλίου για ενίσχυση της διαφάνειας και της συνεργασίας στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες· τονίζει ότι το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι οι πολίτες θα πρέπει να είναι σε θέση να ενημερώνονται για τη στάση που κρατά η κυβέρνησή τους σε τόσο σημαντικά ζητήματα·
133. επισημαίνει ότι ο πρόεδρος της ομάδας «κώδικας δεοντολογίας» του Συμβουλίου για τη φορολογία των επιχειρήσεων απέρριψε την πρόσκληση συμμετοχής σε ακρόαση της επιτροπής·
134. διαπιστώνει ότι η συνεργασία εκ μέρους του Συμβουλίου και της ομάδας «Κώδικας δεοντολογίας» σχετικά με τη φορολογία των επιχειρήσεων δεν υπήρξε μέχρι στιγμής καθόλου ικανοποιητική, γεγονός που αποτέλεσε σοβαρό εμπόδιο για το έργο και τα πορίσματα της επιτροπής PANA·

135. καταλήγει, συνεπώς, στο συμπέρασμα ότι σημειώθηκε παράβαση της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας για τους προαναφερθέντες λόγους·

7. Συμπεράσματα

136. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το βασικό πρόβλημα που χαρακτηρίζει τα έγγραφα του Παναμά είναι η μεταφορά χρημάτων μεταξύ διαφόρων δικαιοδοσιών, τόσο υπεράκτιων όσο και εγχώριων, και ότι καθ' όσο διάστημα επιδεικνύεται ανοχή απέναντι σε αυτές τις πρακτικές, κάθε άλλη προσπάθεια θα έχει περιορισμένο μόνο αντίκτυπο·
137. διαπιστώνει ότι ορισμένες πολυεθνικές εταιρείες και ιδιώτες με μεγάλη περιουσία έχουν καταφέρει, με τη χρήση εταιρειών καταπιστευματικής διαχείρισης, εταιρειών-βιτρινών και περίπλοκων διεθνών χρηματοπιστωτικών δομών, να αποκρύψουν επιτυχώς τα περιουσιακά τους στοιχεία, για παράδειγμα, από τις φορολογικές αρχές και άλλες υπηρεσίες με νόμιμες οικονομικές απαιτήσεις έναντι αυτών, θέτοντας με τον τρόπο αυτό τον εαυτό τους στο απυρόβλητο χάρι στο νομοθετικό κενό στο οποίο τοποθετούν τον πλούτο τους·
138. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η έλλειψη συνεργασίας και συντονισμού όσον αφορά διαφορετικές νομοθετικές πράξεις σχετικά με τη φοροδιαφυγή, τη φοροαποφυγή και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελεί συστημικό πρόβλημα·
139. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ορισμένα κράτη μέλη τείνουν να μην παρέχουν την επιθυμητή ποσότητα και ποιότητα συναφών πληροφοριών και, γενικά, δεν φαίνεται να καταβάλλουν ειλικρινείς προσπάθειες για την καταπολέμηση της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής·
140. υπενθυμίζει ότι η διαφάνεια και η ανταλλαγή πληροφοριών αποτελούν βασικά μέσα για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·
141. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ δεν ήταν επαρκής πριν από τις αποκαλύψεις των εγγράφων του Παναμά, και η επιβολή της δεν ήταν πάντοτε αποτελεσματική, γεγονός που επέτρεπε στους διαμεσολαβητές να επιτελούν επισήμως τα καθήκοντά τους, όπως οι διαδικασίες δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και άλλες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων, ενώ παράλληλα παρέκαμπταν το πνεύμα του νόμου· επισημαίνει ότι έκτοτε έχουν διεξαχθεί αρκετές επανεξετάσεις, για παράδειγμα όσον αφορά την EAB και την AMLD, και έχουν υποβληθεί νέες νομοθετικές προτάσεις, όπως η υποβολή εκθέσεων ανά χώρα και η κανονιστική ρύθμιση των διαμεσολαβητών·
142. ειδικότερα, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι παρατηρείται σημαντική σταδιακή βελτίωση όσον αφορά την ύπαρξη μητρώου τελικών πραγματικών δικαιούχων με δυνατότητα πρόσβασης βάσει έννομου συμφέροντος· υπογραμμίζει ότι η εν εξελίξει αναθεώρηση της οδηγίας AMLD αποσκοπεί στην ενίσχυση των ΜΧΠ της ΕΕ και στη διευκόλυνση της μεταξύ τους συνεργασίας, όμως το πεδίο εφαρμογής της είναι υπερβολικά περιορισμένο και χρειάζεται να ανταλλάσσονται χρηματοοικονομικές πληροφορίες με σκοπό αφενός την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος και αφετέρου τον εντοπισμό των εσόδων που προέρχονται από δραστηριότητες που συνδέονται με απάτη·

143. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ορθή ταυτοποίηση των τελικών πραγματικών δικαιούχων παραμένει βασικό εμπόδιο για την εξάλειψη των συστημάτων φοροαποφυγής και ότι το πρόβλημα επιδεινώνεται λόγω της διεθνούς φύσης των χρηματοοικονομικών ροών και των εταιρικών δομών που αποκάλυψε η επιτροπή PANA.
144. υπογραμμίζει ότι η εφευρετικότητα όσων επιδίδονται σε φοροαποφυγή είναι γρηγορότερη από τη θέσπιση νομοθεσίας, και ότι οι διαμεσολαβητές και οι φορείς διευκόλυνσης τείνουν να παραμένουν στη σωστή πλευρά του νόμου, εφαρμόζοντας μεθόδους δημιουργικής συμμόρφωσης· υπογραμμίζει, σε αυτό το πλαίσιο, ότι η χρήση κανονιστικών αναντιστοιχιών μεταξύ χωρών διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό τις εν λόγω πρακτικές·
145. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαχείριση πλούτου παραμένει εν πολλοίς ένα επάγγελμα χωρίς νομοθετικό πλαίσιο, και ότι θα πρέπει να θεσπιστούν δεσμευτικοί διεθνείς κανόνες και πρότυπα προκειμένου να βελτιωθεί η ρύθμιση και ο προσδιορισμός του εν λόγω επαγγέλματος·
146. επισημαίνει ότι οι φόροι θα πρέπει να εισπράττονται στο σημείο και στον τόπο όπου παράγεται το κέρδος· καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ενέργειες και οι χρηματοοικονομικές δομές που αποκαλύφθηκαν στα έγγραφα του Παναμά παρακάμπτουν με επιτυχία την εν λόγω βασική αρχή, καθιστώντας συνεπώς αναγκαία μια ειδική ενωσιακή προσέγγιση για την καταπολέμηση των εταιρειών-βιτρινών σε τρίτες χώρες·
147. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αυτό κατέστη δυνατό λόγω της ανεπαρκούς εφαρμογής της νομοθεσίας από τα κράτη μέλη και της ανεπαρκούς επιβολής από την Επιτροπή·
148. επισημαίνει ότι η Επιτροπή δεν είναι επαρκώς εξοπλισμένη όσον αφορά τους πόρους για τη διασφάλιση πλήρους επιβολής της ενωσιακής νομοθεσίας σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής·
149. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ΜΧΠ αποτελούν βασικό μέσο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες· παρατηρεί, ωστόσο, τις διαφορετικές δομές σε ολόκληρη την ΕΕ και το γεγονός ότι δεν είναι επαρκώς στελεχωμένες με προσωπικό ώστε να ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους, στα οποία περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η εξέταση του αυξανόμενου αριθμού αναφορών ύποπτων συναλλαγών λόγω της νέας νομοθεσίας, καθώς και το γεγονός ότι ένα μόνο μέρος του προβλήματος είναι σε θέση να διευθετήσουν·
150. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι κυρώσεις δεν επιβάλλονται πάντοτε ούτε είναι αρκετά αποτρεπτικές σε συναφείς περιπτώσεις·
151. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, βάσει των πορισμάτων της επιτροπής PANA, εντοπίζονται αρκετές περιπτώσεις κακοδιοίκησης όσον αφορά την ενωσιακή νομοθεσία, ιδίως σε σχέση με την ΕΑΒ, την AMLD και τον κατάλογο των τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται από στρατηγικές ανεπάρκειες όσον αφορά τα οικεία καθεστώτα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·

152. εκφράζει τη δυσaréσκειά του για την έλλειψη συνεργασίας μεταξύ συγκεκριμένων θεσμικών οργάνων της ΕΕ και της επιτροπής PANA· πιστεύει ότι αυτό συνιστά παραβίαση της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας·
153. καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αδιαφάνεια και η μυστικότητα που χαρακτηρίζουν την ομάδα «κώδικας δεοντολογίας» του Συμβουλίου για τη φορολογία των επιχειρήσεων είναι επιζήμιος για την αποτελεσματική και ταχεία διατύπωση, έγκριση και εφαρμογή νομοθεσίας ζωτικής σημασίας για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής εντός της ΕΕ· υπογραμμίζει, συνεπώς, την ανάγκη βελτίωσης της λογοδοσίας και της διαφάνειας όσον αφορά τις ενέργειες, τις δηλώσεις και τις θέσεις των κρατών μελών που συμμετέχουν στην ομάδα·
154. εκφράζει τη βαθιά του απογοήτευση για το γεγονός ότι ένας μεγάλος αριθμός ενδιαφερόμενων μερών αρνήθηκαν να συναντηθούν με αντιπροσωπείες της επιτροπής PANA, ή αρνήθηκαν να εμφανιστούν ενώπιον της επιτροπής, ή δεν έδωσαν ικανοποιητικές απαντήσεις σε ερωτήματα που τους τέθηκαν·
155. καταλήγει, ως εκ τούτου, στο συμπέρασμα ότι παραμένουν αναπάντητα ορισμένα ερωτήματα προκειμένου να εξακριβωθούν πλήρως η έκταση του ζητήματος και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στα εν λόγω καθεστάτα.